

ANALIZA: KOLIKO SE GRADONAČELNICIMA ISPLATI SJEDENJE

Biračima nevažno sjed

ZAGREB - Izravni izbori za gradonačelnike i druge lokalne dužnosnike, koji su pri kraju, podsjetili su na problem s kojim se hrvatska politika susreće već godinama. Trebaju li, naime, gradonačelnici biti i saborski zastupnici te isplati li se to i njima i njihovim biračima? U Hrvatskom saboru, naime, do svibanjskih izbora sjedilo je desetak gradonačelnika iz raznih dijelova Hrvatske, dok će ih ubuduće, izgleda, biti nešto manje. No u Sabor bi se mogli vratiti neki gradonačelnici, izgube li lokalnu vlast, dok bi se iz redova saborskih zastupnika, zbog dobivenog povjerenja birača, ipak mogli povući oni kojima je takav dvostruki posao nepotrebno opterećenje.

Osigurana fotelja

Iako se, u vrijeme kad se raspravljalo o izbornim zakonima za gradove, općine i županije, razmišljalo o tome da se gradonačelnici ne dopusti istodobno sjedenje u parlamentu, od toga se odustalo. Tako postojeći zakon, po kojem smo prvi put glasali 17. svibnja, izričito navodi da gradonačelnici ne mogu biti

Tu ima više problema. Neki gradonačelnici kalkuliraju i smatraju Sabor rezervnom opcijom, što je posve krivo. Na taj način razgovaralo se o Bandiću, kojem je saborski mandat rezervna varijanta ako ne postane gradonačelnik, smatra politolog Višeslav Raos iz Centra za politološka istraživanja

ministri, suci ili vojne osobe, no na tom se popisu »zabranjenih zanimanja« ne navode saborski zastupnici. Takvo zakonsko rješenje, naravno, odgovara političkim strankama, i samim gradonačelnicima/zastupnicima, jer imaju osiguranu fotelju, što ujedno smanjuje i unutarstranačke trzavice koje nastaju poslije svakih izbora.

Vodeći politički analitičari i politolozi smatraju da to nije dobro za demokraciju, ali su skloni povjerovati da je korisno političkoj eliti.

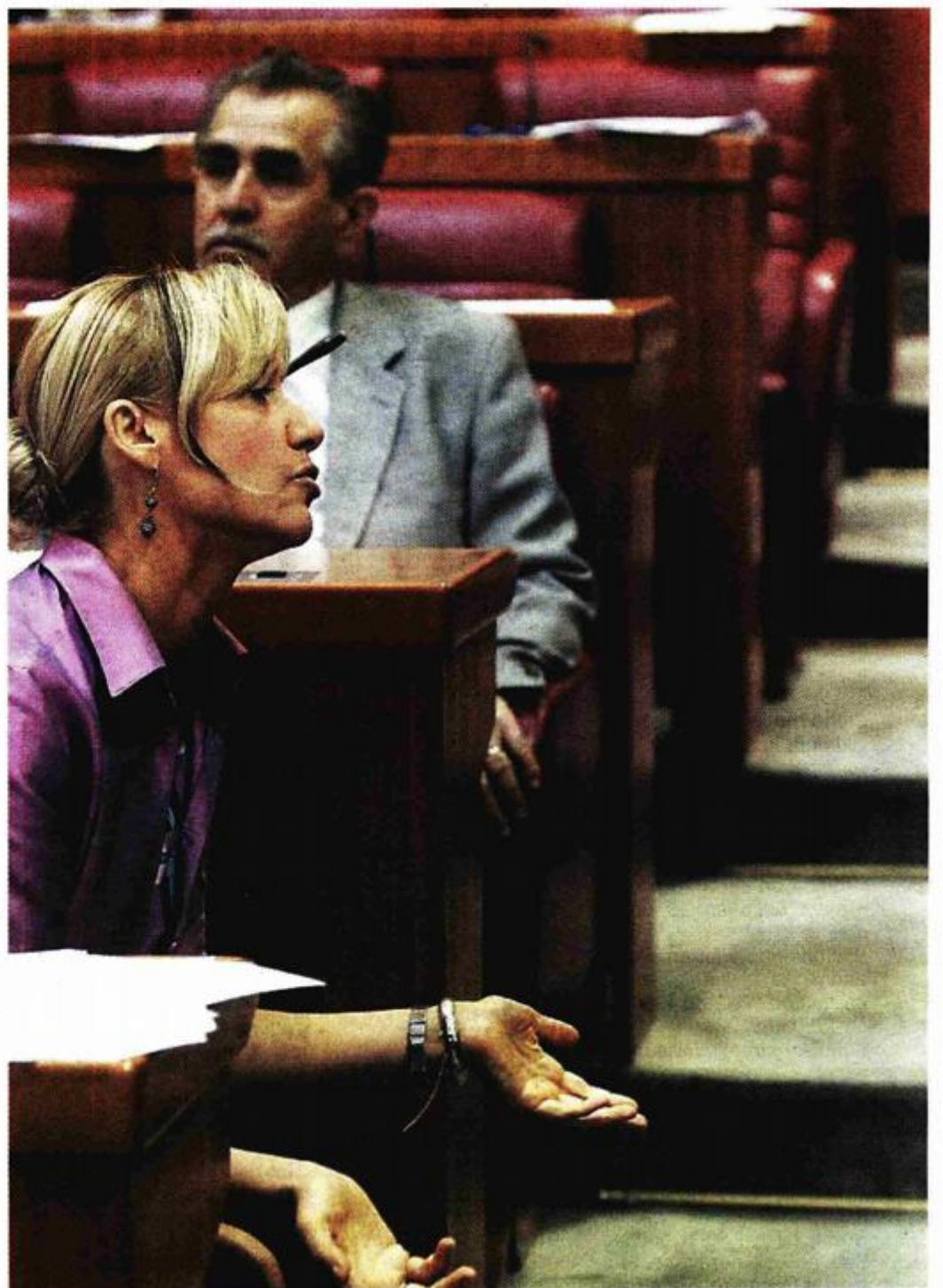
- Uglavnom im se isplati, iako je pitanje je li legitimno da gradonačelnici ujedno budu i saborski zastupnici. Može li, naime, istodobno biti nositelj zakonodavne vlasti na nacionalnoj razini i nositelj izvršne vlasti na lokalnoj razini? Pitanje je i ravnopravnosti

općina i gradova koji uopće nemaju zastupnike, naglašava neovisni analitičar Davor Gjenero.

Nejasan zakon

- Tu ima više problema. Neki gradonačelnici kalkuliraju i smatraju Sabor rezervnom opcijom, što je posve krivo. Na taj način razgovaralo se o Bandiću, kojem je saborski mandat rezervna varijanta ako ne postane gradonačelnik, smatra politolog Višeslav Raos iz Centra za politološka istraživanja.

- Zakon bi trebao biti jasniji i onemogućiti izbor gradonačelnika za saborskog zastupnika, baš kao što ne može biti ministar. Trebalo bi spriječiti i izbor gradonačelnika u gradsko vijeće, odnosno skupštinu, jer tako su isti ljudi

TAJNA IDS-ove POBJEDE U PULI

Thompson pomogao Miletiću

Na izbore u Puli utjecao je i Marko Perković Thompson, pjevač iz Čavoglava, smatra politolog Davor Gjenero.

- Boris Miletić bio je koncentriran na lokalnu sredinu i uvjerljivo je pobijedio. Miletić je radikalizirao poziciju u odnosu na Thompsona i koncert u Areni. On je dobro procijenio da radikalizacijom odbacuje dio biračkog tijela, ali onaj dio koji ne

bi za njega nikada glasao, dok je svoje biračko tijelo homogenizirao, smatra Gjenero.

- Na nacionalnoj razini Damir Kajin je bio ključni pokretač priče o Thompsonu. Kajin je istupao kao saborski zastupnik, dok je Miletić govorio kao prvi čovjek Pule. Miletić nema ni koristi, ni štete od statusa u Hrvatskom saboru, objašnjava neovisni politički analitičar.

U SABORSKIM KLUPAMA?

enje u Saboru

dva puta na vlasti, kaže Raos.

Ipak, očito je da pozicija saborskog zastupnika nekim gradonačelnicima, bez obzira na to što sabornicu mogu koristiti kao permanentnu političku tribinu, nije donijela velike koristi. Gradonačelnice Dubrovnika i Šibenika, Dubravka Šujica i Nedjeljka Klarić, baš kao i gradonačelnik Velike Gorice Tonino Picula, nisu u prvom krugu uspjeli osigurati novi mandat iako su u Saboru relativno često. No, nekima Sabor nije ni trebao da bi obnovili svoje mandate. Boris Miletić, kojeg u Hrvatskom saboru nema mnogo, dobio je vrlo uvjerljivo izbore u Puli u prvom krugu, baš kao i Zvonimir Mršić u Koprivnici. Jasno je da birači na lokalnim izborima cijene ponajviše »zasluge« na svom terenu te ih poslovi saborskih zastupnika, kada često služe samo kao sastavni dijelovi glasačkog stroja na Markovu trgu, uopće ne zanimaju.

- Imamo i primjer Ingrid Antičević Marinović, najaktivnije saborske zastupnice, kojoj marljivost u Saboru nije pomogla da bude lokalni kandidat. Šujica nije bila zapažena u Saboru u proteklom sazivu, ona je samo imala politički kredit kao dubrovačka gradonačelnica, ali nije imala nacionalni kredit, kaže Gjenero i dodaje: »Saborska pozornica je permanentna izborna kampanja. To se vidi u cijelom mandatu. Neki su to iskorištavali demagoški jeftino, dok su drugi bili vrlo uspješni. Mršić je, recimo, saborsku govornicu koristio s mjerom i dosta uspješno. Otvarao je nova pitanja. Postoji i fenomen Lesara, koji nije trčao predizbornu

kampanju na lokalnoj razini, ali su sva istraživanja pokazivala da bi postao međimurski župan u prvom krugu«.

»Win-win« pozicija

U javnosti se često čuje da nazočnost gradonačelnika u Saboru znači više novca za njihove gradove iz državnog proračuna. To je, kažu naši sugovornici, uglavnom točno.

- Financiranje određenih sredina iz državnog proračuna jest bitno, ali nije presudno. Uloga vrha Vlade bila je u ovim izborima predimenzionirana, glavni igrači ipak su lokalni kandidati, veli Raos.

- Veliki dobitak za grad je kad je gradonačelnik saborski zastupnik većine. Tada se lakše lobira za sredstva iz državnog proračuna. No, vješti gradonačelnici iz opozicije mogu dobiti određenu korist. Opozicijskim gradonačelnicima posebno se isplati članstvo u Saboru: ako im središnja vlast ne da dovoljno novca, nisu krivi, a ako im da, onda su oni za to zaslužni. Nalaze se u »win-win« poziciji, napominje Gjenero.

Izborni rezultati ipak pokazuju da se gradonačelnicima, radi dobivanja boljeg rejtinga kod birača, ne isplati formalna nazočnost u Saboru. Jednostavnije rečeno, birače uopće ne zanima jesu li u sabornici, što, naravno, dovoljno govori i o ugledu koji parlament i njegovi poslanici imaju u javnosti. Razvidnije je da su birači nagradili gradonačelnike čijim su postignutim rezultatima zadovoljni, što bi mogao biti znak da je došlo vrijeme da se ta politička anomalija istodobnog sudjelovanja u zakonodavnoj i izvršnoj vlasti ukine.

Dubravko GRAKALIĆ